

TRGOVSKI LIS

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 25. novembra 1924.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 140.

Otvoritev proge Ormož — Murska Sobota.

V soboto, dne 22. t. m. se je vršila slovesna otvoritev železniške proge Ormož-Ljutomer-Murska Sobota, ki bo odslej vezala Slovenijo in ostalo državo s Prekmurjem, ki je bilo do sedaj od naše države skoraj popolnoma odrezano. Železnica nam odpre zanimive in bogate kraje, kjer se prideluje najboljša vino v Sloveniji, raste izvrstna pšenica in se v zadnjem času na več krajih tudi koplje zelo dober premog.

Slovesne otvoritve so se udeležili med drugimi: prometni minister Andrej Stanič, minister za šume in rude dr. Gregor Žerjav, veliki župan mariborske oblasti dr. Pirkmajer, vel. župan ljubljanske oblasti dr. Baltič, načelnik oddelka za trgovino in industrijo dr. Rudolf Marn, predsednik Trgovske in obrtnice zbornice Ivan Knez s tajnikom Ivanom Mohoričem in zborničnim svetnikom Jakobom Zadravcem. Za Zvezo industrijcev, skupino v Mariboru dr. R. Pipuš in industrijalec A. Križnič, minister na razpoloženju dr. V. Kukovec, celjski župan dr. Krašovec, ptujski župan Senčar, mariborski župan dr. Leskovar, zastopnika ljubljanske občine ing. Mačkovšek in ing. Zupanc, ravnatelj pošte dr. Debeljak, ter razni drugi odlični zastopniki naših oblasti in gospodarskih krogov.

Udeleženci slovesne otvoritve proge so se po točno zasnovanem programu odpeljali ob 10. dopoldne iz Ormoža v prestolico Prlekije, v Ljutomer in od tod čez Mursko polje v središče severnega Prekmurja, v Mursko Soboto.

Kakor v Ormožu, tako je bil slavnostni vlak pozdravljen na vseh postajah od zastopnikov občine in od celokupnega prebivalstva. Povsod je dajalo ljudstvo duška čutu hvaležnosti vsem, ki so pripomogli, da se je to ogromno delo dokončalo. Posebno slovesen je bil sprejem v Ivanjkovcih, kjer je pozdravil goste g. Lovro Potovar, ki si je stekel za zgraditev te proge osebnih zaslug, žrtvoval mnogo truda in se ni strašil pred velikimi ovirami na katere je prepogosto naletel pri svojem težkem delu.

V svojem govoru je poudarjal veliko važnost nove proge, ki bo spajala doslej gospodarsko in politično zapuščeno Prekmurje preko Slovenije s celo državo. Pozval je ob koncu svojega govora vse navzoče, da zakličejo pospeševatelju te važne gospodarsko-politične pridobitve. Nj. Veličanstvu kralju trikratni »Živio!«. V okusno prirejenem paviljonu je bila nato vsem gostom postrežena bogata zakuska.

Na povratku iz Murske Sobote je bil v Ljutomeru prirejen gostom slavnostni banket, na katerem se je

lišalo celo vrsto napitnic in govorov. Naj tu omenimo samo govor predsednika Trgovske in obrtnice zbornice g. Ivana Kneza, ki je pozdravil zbrane zastopnike in goste s sledečimi besedami: »Častita gospoda! Trgovska in obrtniška zbornica si šteje v čast in se je z veseljem odzvala vabilu mariborskega velikega župana, da prisostvuje današnjemu velepomembnemu dogodku otvoritve železniške zveze z Ljutomerom in Prekmurjem.

Naša zbornica je smatrala, ko je bil njen delokrog razširjen na ozemlje bivše Stajerske in Prekmurja, za svojo prvo dolžnost, da se zavzame za zgradbo manjkajočih železniških zvez med Ormožem, Ljutomerom in Mursko Soboto, da se spoji te bogate in rodovitne kraje, ki so bili vsled razmejitve izolirani, z novim gospodarskim zaledjem. Tako je zbornica na veliki programatični železniški konferenci v Beogradu začetkom maja 1920 stavila v imenu slovenskih gospodarskih krogov zahtevo, da se zgradi železniška zveza s Prekmurjem, ki je bila nato tudi sprejeta v program nujnih stavb.

Dolga in težka je bila borba, da se je uresničila ta zahteva in izražamo v imenu zbornice našim narodnim poslancem, po kateri zaslugi je bila zgradba te proge sprejeta končno v investicijski program za 7% notranje posojilo, iskreno zahvalo, ker s tem je bil storjen konkreten začetek velikega dela, ki stoji danes dovršeno pred nami.

Obenem smatra zbornica za svojo dolžnost izreči pri tem posebno zahvalo svetniku Lovru Petovarju, ki si je z neumornim delom pridobil za to železnico nespornih zaslug.

Zelim v imenu zbornice, da prinese nova železniška zveza blagoslov gospodarskega napredka in blagostanja našim krasnim krajem cele vzhodne mariborske oblasti.

Otvoritveni vlak je ob 21. uri krenil iz Ljutomera proti Ormožu.

Nova proga Ormož-Ljutomer-Murska Sobota meri 38 km, dela so trajala 21 mesecev. Pri gradnji je bilo zaposlenih okoli 250 ruskih beguncev, okoli pet tednov približno 100 bolgarskih delavcev, nekaj časa 50 bosancev, vsi drugi pa so bili domačini in delavci iz bližnjega Medjimurja. Največ je bilo zaposlenih naskrat na progi 1200 delavcev.

Nova proga ima poleg že obstoječih postaj v Ormožu, Ljutomeru in Murski Soboti sledeče postaje: Ivanjkovci, Veržej in Beltinci, ter postajališča Pavlovci, Zerovinci in Ljutomer.

Ni dvoma, da bo pomenila nova proga začetek nove ere v gospodarskem razvoju ne samo Prekmurja in Prlekije, ampak tudi cele Slovenije!

tem zmanjšanje prevelikega števila pivnic in namenu ne odgovarjajočih gostilniških obratov. Z uporabo § 19. se je dalo preprečiti stvari škodljivo izvrševanje obrta po tretjih osebah. § 18. odstavka 3 je na eni strani služil za oporo stremljenju, da se na novo pripuste le taki gostilniški, kavarinski in hotelski obrati, ki ustrezajo namenu in ki stoje kot podjetja boljše vrste nad nivojem dosedanjih zastarelih obratov. Ta nova podjetja bi vsled svoje ostre konkurence vplivala na zboljšanje drugih in bi naravnim potom onemogočila nesposobne konkurente. Na drugi strani so se mogle s tem določilom od gostilniškega obrta zadržati osebe, ki nimajo pogojev za tak obrat, t. j. primerne prostora, zadostnih sredstev za obratovanje in strokovne usposobljenosti. Zahtevi po strokovni usposobljenosti prosilca je zakon sicer posredno in nezadostno, a vsaj nekoliko ugodil tudi z določili o snovanju strokovnih gostilniških zadrug in njih zaslišanju pred podelitvijo koncesije.

§ 18., čl. 5. je dovoljeval posebne olajšave v interesu tujkega prometa. Slednjič je § 54. nudil oporo za odpravo raznih nedostatkov v gostilniških obratih.

S taksnim zakonom in njegovimi izvršilnimi pravilniki pa so bila ta, že itak v marsikaterem pogledu nezadostna določila deloma razveljavljena, ne da bi bil dan za nje nadomestek, deloma pa so postala dejanska neuporabljiva. Nekatera določila novih predpisov pa so tujskemu prometu naravnost kvarna.

Ze delitev prejšnje gostilnišarske in krčmarske koncesije v 3 koncesije (krajevno, osebno in točilno pravico), h katerim pride še registracija vseh teh pravic, napravljajo uradno poslovanje zelo okorno in komplicirano, in ima za posledico, da se pridobitev koncesije precej zavleče. S tem se lahko zamudi cela sezona.

Po pravilniku notranjega ministristva k taksnemu zakonu (§ 2.), o katerem bo v naslednjem govoru, podeljuje krajevno pravico ministristvo, ki ne more imeti v krajevne razmere vpogleda, kakor ga je imelo prej oblastvo prve stopnje.

Kvarno je določilo § 3., da se podeljujejo krajevne pravice brez omejitve glede števila, ker imamo v Sloveniji že dosedaj mnogo preveč gostilen. V praksi se glode na to določilo pozneje omenjena potreba prebivalstva preze in se uvažuje le v interes države, ki se istoveti z interesom državne blagajne na dohodu taks. V tem znamenju se dovoljujejo poleg gostilen in kavarn vsakovrstne pivnice in okrepčevalnice, točilnice po trgovinah in branjerijah, po barakah in vrtovih, veselnicah in sejmovih in slednjič še vinotoči lastnega pridelka. Tako neracionalno pomnoževanje konkurence ogroža poklicne gostilničarje v obstoj in jih naprava finančno nezmožne, stremijo za zboljšanjem in moderniziranjem njihovih obratov. Tudi kaže tujcu v čudni luči značaj naroda in državnopravno upravo.

Po novih predpisih (§ 4.) se smatra za gostilno obratovalnica, kjer so poleg prostorov za točenje pijače pripravljene tudi sobe za prenočevanje potnikov, za kavarno pa ona obratovalnica, kjer ni sob za prenočevanje. Temu odgovarjajoča bi morala biti tudi zunanja označba podjetja. Potemtakem bi morala imeti večina podeljenih gostilen (krčem) nadpis kavarina, in tujec, ki bi se ravnal po tej označbi, bi po logičnem sklepanju videl v kavarni obrat, kjer se toči ka-

va, in zahteval kavo, čaj ali čokolado, lahko z gotovostjo računa, da tega ne bo dobil, temveč, da se bo moral zadovoljiti z vinom, ali pa oditi nepostrežen.

Člena 5. in 7. določata, da se mora pred podelitvijo krajevne pravice ugotoviti, če je hiša primerna. Vendar pa se po besedilu pravilnika zahteva le primernost za točenje pijače, v sanitarnem oziru in v pogledu policijske in finančne kontrole. Skrb za primeren prehranjevanje tujcev z jedili in za njih prenočevanje pa je izostala.

Izostalo je tudi vsako določilo, ki naj bi omogočalo poznejšo ugotovitev, kamoli periodične preglede, če je obratovališče še vedno v primerem stanju, in odpravo nedostatkov. Posebno pri menjavi izvrševalcev obrta se čisto opaža, da se obrati zamenjajo. Tudi je treba računati s tekom časa ter izpremembo nazorov in zahtev.

Obljublja se enoten, obligaten načrt za zidanje poslopij, namenjenih za gostilne in kavarne. Tak načrt je gladko odklanjati, ker je pričakovati, da bo zelo šablonski, da ne bo odgovarjal tukašnjim razmeram, in da bi imel za posledico enoličnost gostilniških poslopij, kakor je najdemo večsah pri železniških postajah. Tudi bi pomenil tak načrt oviro podjetnosti ter uveljavljanju okusa in arhitektonike.

Določila čl. 14., ki preti z izgubo krajevne pravice onim, ki prenehajo s točenjem nad 1 mesec dni, onemogoča takozvane sezonske obrate.

Niti pri podelitvi krajevne (čl. 7.), niti pri podelitvi osebne pravice (čl. 18.) ne predpisuje pravilnik zaslišanja gostilnišarske in krčmarske zadruge, katere izjava je važna tako glede potrebe novih obratov, kakor glede strokovne sposobnosti prosilca. Da se je zaslišanje zadruge predpisalo internim potom, nikakor ne zado- stuje.

Olajšava v interesu tujkega prometa, slična oni v § 18. obrtnega reda, manjka, kakor tudi ni določila, sličnega onemu § 54. obrtnega reda.

Določila o odvzetju krajevne pravice so deloma slabo stilizirana ter vsled tega nejasna in sporna. Tako, n. pr. se glasi, da osebna pravica v gotovih primerih sama ugasne, pa se tudi odvzame. To, kakor tudi določilo, da sta za neposredno nadzorovanje pristojna politično oblastvo in finančna kontrola in nepraktična ure-ditev kompetence, ima za posledico zamotan postopek in slabšo uporabljivost določil.

Se huje je glede kazenskega postopka, kar utegne imeti in je tudi že imelo za posledico zastaranje pre-stopkov.

Vse to onemogoča čiščenje v staležu gostiln kot sredstvo za zboljšanje njih kakovosti.

Končno bodi omenjeno, da je ministristvo financ izreklo, da planinske kočje navzlic obratu nimajo značaja gostilne, krčme, hotela in sličnih lokalov, s čemur bi bili ti obrati odtegnjeni vsakemu obrtnemu nadzorstvu. (Sled.)

Produkcija opija v Juž. Srbiji.

»Zveza narodov« se je pravkar začela pečati z vprašanjem opija. Poraba opija v velikih svetovnih središčih Pariz, London, New York, posebno pa v ogromni Kitajski je vsak dan večja in postaja človeštvu zmeraj bolj pogubna. Zato je začela »zveza narodov« boj proti opiju. Na zborovanju je zastopana tudi Jugoslavija, ker producira tudi ona opij.

C. P.:

Novi predpisi o gostilnah z vidika tujkega prometa.

Te dni se vrši v Beogradu konferenca, ki naj med drugim stavi predloge glede prireditve obrtnih predpisov interesom tujkega prometa. Konferenca bo imela prilliko ugotoviti, kako se pri nas z nespretno zakonodajo obstoječe odpravljajo, nato pa znova uvaža, ter poudariti kvarne posledice taksnega zakona in njegovih izvršilnih predpisov tudi v pogledu tujkega prometa.

Če govorimo o tujkem prometu v Jugoslaviji, mislimo pred vsem Dal-

macija in Slovenijo. V teh pokrajinah veljavni obrtni red z dne 5. februarja 1907, drž. zak. št. 26, vsebuje mnogo določil, ki bi, uporabljana smotreno in dosledno, lahko uspešno služila uveljavljajoči se tujkoprometni politiki.

So to določila §§ 57., 133 b in 139., po katerih je bilo možno odvzeti gostilnišarske in krčmarske koncesije zaradi neutemeljene obustavitve obratovanja, odnosno zaradi moralne nesposobnosti koncesionarja, in s

Ze nekako 70 let se peča prebivalstvo Južne Srbije s kulturo maka in sicer v prvi vrsti zato, ker se vrši delo v času, ko imajo ljudje z drugim poljskim delom najmanj opravka. Sejejo v februarju, pridelujejo v začetku junija. Največ delajo otroci in ženske. Veliko vlogo igra tudi dejstvo, da pride kmet potom maka najhitreje do denarja. Ravno v najslabšem času, pred žetvijo, mu vrže opij denar. Zraven pride še ugodno podnebje Južne Srbije. Pred vojsko je znašala produkcija 150 do 180 tisoč oka. Ena oka je 1.28 kg. Po vojski je cena opija padla, ker je bil uvoz na Kitajsko prepovedan in ker je indijski opij, ki je prej Kitajsko zalagal, pritiskal na cene na evropskih in ameriških trgih. Saj producira samo Vzhodna Indija okoli 5 milijonov kilogramov na leto.

Nizke cene, mrzla zima in makova bolezen so lansko leto v Južni Srbiji znižale produkcijo opija na 30.000 oka. Upanje na letošnji pridelek je večje, ko so se makove korenine ojačile in lahko prenesejo tudi bolj strogo zimo. Tudi cene so se okrepile. Upajo na 80.000 oka, kar pomeni nekaj več kakor 100 milijonov dinarjev.

Prebivalstvo Južne Srbije se peča z makovo kulturo prav rado tudi zato, ker ni nobene izgube: stranski produkt tana uporabljajo za slaščico, posebno pri mohamedanih približno eno, in tana krije vse stroške. Ves drugi denar, ki ga dobijo za opij, je čisti dobiček. Leta 1923 so znašali vsi stroški za hektar največ 3650 dinarjev: 100 za gnojenje (dva dneva po 50 Din), 1000 do 1500 za trganje (20 delovnih dni), 100 Din za setev (dva delovna dneva), 1200 Din za prvo rahljanje ali iztepavanje prahu (80 delovnih dni po 15 dinarjev), 150 Din za drugo iztepavanje (10 dni po 10 do 15 dinarjev). Rezanje in žetev sta najdražja, ker je za to potrebna posebna vaja. Za to delo dajo za oko okoli 200 dinarjev. Od iste vrste dobiš za 1 oko opija okoli 30 kg makovega semena. Cena semena je 12 dinarjev za 1 kg. Ker dá 1 ha 20 oka opija in 600 kg semena, zato je jasno, da samo seme krije vse pridobitvene stroške (600 kg po 12 Din = 7200 dinarjev). Ves denar za opij, 20 oka à 2000 Din = 40.000 Din, ostane kmetu kot čisti dobiček. Bolj se mu izplača kultura opija, kakor pa tobačni in drugi nasadi.

Najvažnejši eksportni trg za jugoslovanski opij je Solun, kjer je tvrdka Schalom in dr. na glasu kot največja svetovna eksportna tvrdka za opij. Kmet prodaja prekupcem nepredelan opij, v Solunu ga predelajo in prodajo pod solunskimi markami naprej. V Jugoslaviji opija niti ne sortirajo, uživajo ga pa sploh ne.

Od leta 1914 naprej zborujejo konference proti opiju in morfiju. Jugoslavija je po pogodbah v Versailles in Neuilly tudi zraven. Za nas, ki opija prav nič ne uživamo, ni opij nobena socialna nevarnost. Proizvajajo ga samo za to, ker se dobro splača; splačalo bi se pa še bolj, če bi ga doma predelali in direktno izvažali.

Prepoved makove kulture bi južne dele naše države hudo zadela in z njimi posredno seveda tudi nas. Pomisliti moramo tudi, da izdelujejo iz opija neko posebno vrsto olja, ki ga čislajo zlasti solunski židi in pa že imenovano tano, ki je izvažajo v Severno Srbijo in v Bosno vsako leto okoli 30 vagonov.

Iz vsega vidimo, da kultura opija pri nas ni škodljiva. Ne jo zatreti, temveč trgovino z opijem bolj urediti in v vseh državah bolj kontrolirati! Doma predelati! Zato pa poklicati močnejši kapital!

Razsodišče Ljubljanske borze za blago in vrednote.

Skupnost spisov in vpogled vanje. Vsi spisi so skupne listine strank, razen zapisnikov o posvetovanju in glasovanju sodnikov. Stranke smejo vpogledati spise, ki se jih tičejo, izvzemši zapisnike o posvetovanju in glasovanju, ter zahtevati ob lastnih stroških prepise in izpiske (§ 63.).

Službeni jezik je slovenski in srbohrvatski. Vloge strank, ki niso spisane v teh jezikih, se ne vpoštevajo. Stranke pa, ki niso večše tema jezika, so dolžne, ob lastnih stroških dovesti na razpravo zapriseženega tolmača. O povračilu teh stroškov odloča razsodišče v sodbi (§ 63.).

Zastopniki strank. Stranke imajo pravico, da se dajo zastopati pri razpravi po pooblaščenih zastopnikih, kar ne izključuje, da sme stranka priti pred sodišče v spremstvu svojega pooblaščenca tudi osebno ter se izjavljati poleg pooblaščenca. Zastopnik se mora izkazati ob pričetku razprave s pooblastilom stranke. Za zastopnika strank je pripuščati osebe, sprejete v seznamek razsodnikov, ki niso borzni člani, nadalje odvetnike, javne družbenike, prokuriste, trgovske pomočnike in druge nameščence strank, borzne člane; končno sodno imenovane kuratorje, razpravljavalce (t. j. zapuščinske kuratorje) in upravitelje konkurznih skladov. Slednji so pa itak zakoniti zastopniki oskrbovancev oz. zapuščine in konkurznih skladov (§ 39.). Krog ostalih, t. zv. prostovoljnih pooblaščenцев pa je, kakor je iz tega videti, zelo širok.

V. Izvršba in pravna sredstva.

Pravica, dovoljevati izvršbo (eksekucijo), je bila borznim razsodiščem s členom XIII. uvodnega zakona k civilnopravnemu redu odvzeta. Sedaj dovoljujejo izvršbo na podstavi sodb in sklepov borznega razsodišča in poravnjav, sklenjenih pred tajnikom borznega razsodišča ali pred razsodiščem samim, redna sodišča. Za to svrhu je določeno v pravilniku, da mora razsodišče na prošnjo stranke potrditi, kdaj je postala sodba (sklep) pravnomočna. To potrdilo podpiše tajnik razsodišča ter pritiska nanj pečat razsodišča (§ 61.).

Zanimivo poglavje zase je vprašanje o pravnih sredstvih.

Pravilnik ima v tem oziru dve važni določbi; ustrezno borznemu zakonu in uvodnemu zakonu k civilnopravnemu redu: 1. sodba ne sme nasprotovati neugibnim pravnim določilom (ius cogens — § 53, 1. odst.);

2. zoper sodbe razsodišča ni priziva (§ 52.).

Ius cogens, neugibno pravo, se imenuje tiste pravne določbe, ki veljajo vedno in povsod in ki jih stranke tudi s sporazumnim dogovorom ne morejo spremeniti. Ostali del pravnih določb, ki se morejo med strankami sporazumno spremeniti, ki torej veljajo samo, ako se stranke ne dogovorijo drugače, se imenuje dispozitivno pravo.

Z drugim stavkom pa je izrečeno, da borzno razsodišče nima nad seboj inštanca, ne druge, ne tretje, marveč da odloča dokončno. To je zanj velika odlika. Vendar pa se kar samo ob sebi poda vprašanje, ali imajo kako zaščito proti kršitvam v sodbah borznega razsodišča in kakšno zaščito imajo one odločbe v pravilniku, ki ustanavljajo glavna načela pravnega postopanja pred borznim razsodiščem, in pa določbe, da sodbe ne smejo nasprotovati neizogibnemu pravu.

Uvodni zakon k civilnopravnemu redu daje zaradi kršitev formalne narave t. zv. pritožbo radi ničnosti, a v glavnem zaradi kršitve neugibnega prava, torej za kršitve stvarne narave (tako zvano tožbo radi neveljavnosti). Oboje gre na tisto zorno sodišče prve stopinje (trgovinsko sodišče), v čigar okoliščini ima sedež borzno razsodišče, ki odloča potem po svojih propisih. Vendar je pa opomniti, da s tem to zorno sodišče še ni morda zadobilo značaja redne inštanca nad borznim razsodiščem. (Dalje sledi.)

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

54. Naše izdelovanje stekla za okna in ogledala ter izdelovanje steklenih brušenih plošč.

Mi imamo sedaj samo eno tovarno stekla za okna, ki se nahaja v Drvaru. Tovarna stekla za okna v Kostolcu so sovražniki v vojni dobi porušili do tal in še sedaj ni obnovljena. Ta tovarna je imela ugodne pogoje za razvoj: 1. ker je bila blizu kraja konsumentov; 2. ker je dobivala premog po ugodni ceni. Oviralo pa je njen razvoj to, da so bili njeni izdelki carinsko premalo zaščiteni in da je morala dobivati pesek iz daljne Proline ter zaposlovati tuje delavce. V poštev so prihajale tudi intrige in konkurenca avstrijskega steklarskega kartela, ki so dosegle take izmere, da se tovarna nikakor ni rentirala. Zaradi tega ji je dajala država okoli 30.000 Din letne subvencije. Inozemski kartel je ni pustil v miru, deloval je na njeno propast z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi in naposled doživel njeno porušenje.

V Daruvarju se nahaja Daruvarska tovarna stekla d. d. Na mesec izdela do 6 vagonov stekla, to je okoli 12.000 m² plošč in sicer steklo od 1½ mm debeline in do 210 cm širine in dolžine. Pripravlja se tudi na izdelovanje belgijskega stekla do 3 mm debeline in vlitih plošč do 10 mm debeline. Sirovine dobiva: pesek iz Lipika, sodo iz Lukavca, apnenec iz okolice, steklene drobce iz Čehoslovaške in Avstrije. Delavcev zaposluje 150. Preje je ta tovarna izdelovala votlo steklo, a je to opustila. Lansko leto se je preuredila na izdelovanje stekla za okna. Družba je osnovana z glavnico 2 milj. Din. Sedaj je urejena na ročni obrat, a bi bilo veliko primernejše, da bi se uredila na mehanični obrat. Naš konsum stekla se ceni na leto na 300 vagonov.

Leta 1920. se je uvozilo: 1. stekla za okno izpod 5 mm debeline in sicer neobdelanega 2.794.513 kg za 10 milj. 78.960 Din, obdelanega pa 192.216 kilogramov za 1.431.162 Din; 2. stekla za okna in plošč v debelini nad 5 mm, neobdelanega 513.556 kg za 2.463.710 Din, istega obdelanega pa 50.603 kg za 495.477 Din. Poleg tega se je uvozilo tudi fotografskih plošč, prevlečenih z občutljivo maso za svetlobo, 39.824 kg v vrednosti 620.339 Din.

Iz tega sledi, da morejo naše tovarne pokrivati samo 25% našega konzuma. Zaradi tega bi bilo potrebno, da ali obstoječa tovarna počvetori svojo produkcijo ali da se ustanovi še 1—5 novih tvornic, da bo domača potreba pokrita.

Ugoden kraj za tovarno te stroke bi bila Bujavica ali ta ali oni kraj v bližini Lipika, kjer bi se, mogoče steklo topiti z zemeljskim plinom. Ugoden kraj bi bil tudi Zaječar in nekateri kraji v Bosni, v katerih se dobiva premog in primeren pesek. Razume se, da bi mogle moderne urejene tvornice, ako se postavijo na ugodnih krajih, ne le pokrivati potrebo naše države, ampak tudi izvažati.

Razvoj te izvozne industrije, ki predeluje domače surovine, bi bilo treba pospešiti s povišanjem carine, ki je sedaj nizka.

V našo državo se je uvozilo v l. 1920 približno 146.826 kg stekla v ploščah, brušenih in prevlečenih (ogledal) v vrednosti 1.926.639 Din. Na podlagi tega konzuma so se začele ustanavljati tovarne v Beogradu, Novem Sadu, Osijeku, Zagrebu, Solinu (Dalmacija) in v Mariboru.

Pred vojno sta se nahajali dve taki delavnici v Srbiji: v Beogradu in v Nišu. Prva se je bavila tudi z izdelovanjem ogledal, druga pa je le brusila steklo. Te delavnice so bile v vojni dobi poškodovane in so prenehale obratovati.

V Beogradu se nahaja prva srbsko-češka tovarna ogledal in delavnica za obdelovanje stekla I. Splihala in O. Jarolimeka. V obratu imata dve kolese za brušenje stekla in dva stroja za okroglo steklo itd. poleg vseh vrst drugih priprav in orodja. Ta tovarna je bila prenešana iz Češkega. (Dalje.)

Trgovina.

Interjanje dolgov v Združenih državah ameriških. Interesantom, ki imajo za izterjati kak dolg od oseb, bivajočih v kateremsi delu Združenih držav, se priporoča zavod, katerega naslov je dobiti v pisarni trgovske in obrt. zbornice.

Prodaja kisove kisline. — Na ponovno intervencijo centrale industrijskih korporacij v Beogradu je sedanjí minister za narodno zdravje dr. Miletić obljubil, da bo izvajanje odloka, s katerim se je prepovedala prodaja kisove kisline, odgodil za en nadaljnji mesec. Z zadevo sta se pečali v Sloveniji trgovska in obrtniška zbornica in zveza trgovskih gremijev, ki sta svoje stališče obrazložili v dobro utemeljenih spomenicah. Upamo, da bo komisija, ki bo odločala o tem vprašanju, v polnem obsegu upoštevala interese trgovstva in razveljavila odlok, ki ga je izdal prejšnji minister za narodno zdravje vsekakor brez zadostnega uvaževanja naših prilik.

Naš izvoz sladkorja. V trgovinskem ministertvu se je vršila te dni konferenca med ministrom za trgovino in industrijo dr. Grisogonom in zastopniki sladkorne industrije. Po predloženih podatkih je prekosila letošnja letina sladkorne repe vsako pričakovanje. Računalo se je s kontingentom 76 tisoč vagonov, v resnici pa je bilo vsega 130 tisoč vagonov. Zveza sladkornih tovarn upa, da bo preostalo od letošnje kampanje 6 tisoč vagonov sladkorja za izvoz. Sladkorne tvornice zahtevajo, da se zagotovijo za letošnjo kampanjo dobre izvozne prilike. Predlagale so tudi trgovinskemu ministru, naj jim izposluje 50% popust pri izvozu.

Umestna odredba avstrijskega trgovinskega ministra. — Avstrijsko trgovinsko ministertvo je na podlagi zakona proti nečedni tekmi prepovedalo reklamo, ki obeta odjemalcem posebne premije.

Omiljenje nemških izvoznih prepovedi. Nemška vlada je dovolila prost izvoz špirlita, žganih opojnih pijač, etra, vinskega cveta, las in kovanega drobiža.

Italijanski vinski uvozni kontingent v Čehoslovaško izrpan. V čehoslovaško-italijanski trgovinski pogodbi je bil določen vinski uvozni kontingent v višini 110 tisoč hl. Akoravno je pogodba stopila v veljavo šele 7. novembra t. l., je bil ta kontingent že pred dnevi popolnoma izrpan. Nadaljnja uvozna dovoljenja se ne bodo dajala.

Industrija.

Izkoriščanje izuma v lesni industriji. — Jugoslovanski državljani, ki živi v Detroitu (Severna Amerika) je iznašel poseben način izdelovanja pohištva, ki se da lahko zložiti in prenašati. Ker nima iznajditelj sam zadostnega kapitala, ponuja svoj izum posameznikom ali kakim družbi v izkoriščanje. Ime iznajditelja, kakor tudi slike izuma dobijo interesi v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. — Narodna banka je imela dne 15. t. m. za 5990.2 milj. dinarjev bankovcev v obtoku. Obtok se je izza dne 8. t. m. znižal za 58.8 milijonov dinarjev.

Podružnica državne hipotekarne banke v Sarajevu. — Upravni odbor državne hipotekarne banke (uprave fondov) je v zadnji seji sklenil, da v najkrajšem času otvori svojo podružnico v Sarajevu.

Razvoj poveljnega obtoka bankovcev Narodne banke. — Naša Narodna banka je imela koncem l. 1919 v obtoku bankovcev za 478.000.000 starih dinarjev, koncem l. 1920 za 668 milj., koncem l. 1921 za 375 milj., koncem leta 1923 za 340 milj. in koncem prvega polletja 1924 za 334 milijonov. Na posameznega prebivalca je odpadalo od teh vsi koncem leta 1919: 37, koncem leta 1920: 56, koncem leta 1921: 31, koncem l. 1922: 23, koncem leta 1923: 28 in koncem prvega polletja 1924: 28 zlatih dinarjev. Ob istem času (koncem meseca junija 1924) je znašal obtok bankovcev, preračunjen na zlate dinarje: na Francoskem 287, na Čehoslovaškem 95, v Avstriji 85, v Švici 258, na Holandskem 325, na Angleškem 62, na Ogrskem 31, v Italiji 124, v Nemčiji 70, v Belgiji 256 in v Španiji 154 zlatih dinarjev za enega prebivalca.

Proračun Nemčije za leto 1924. Državni zbor je odobril dopolnilni proračun za leto 1924. Izdatki in dohodki znašajo 16 milijard mark. Redni proračun izka-

zuje 5 milijard in 100 milijonov izdatkov. Izredni proračun izkazuje 664 in pol milijonov dohodkov. Med izdatki se nahaja vsota 466 in pol milijona, ki jo je izdala Nemčija za izvršitev versailleske pogodbe. V tej vsoti pa ni še vsebovan letni obrok, ki ga mora plačevati Nemčija na podlagi Dawesovega načrta.

Davki in takse.

Za izenačenje davčnih zakonov. — Minister za šume in rube g. dr. Žerjav je po poročilu beograjskih časopisov naslovil na ministra za finance dr. Stojadinovića pismo, v katerem ga opozarja na nujno potrebo, da se čim prej izvede izenačenje davčnih zakonov v naši državi. Minister za finance si je v tem pismu izraženi predlog osvojil in postavil posebno komisijo, ki naj izdela podoben predlog zakona. Kakor je nam znano, se je z zadevo izenačenja davkov pečal tudi prejšnji minister za finance dr. Špaho in nameraval izenačenje davkov postopoma izvesti v tem smislu, da bi se najprvo skušalo postopoma izenačiti davčne stope, to je materialni del zakona in šele nato tudi postopek, to je formalni del. Prejšnja vlada ni v tem oziru realizirala svojih namer, zato smo hvaležni dr. Žerjavu, da je dal inicijativno glede izenačenja davkov v sedanji vladi. Slovenija je na izenačenju jako zainteresirana, ker smo si v svesti, da se bodo tem povodom naša bremena, predvsem dohodninska lestvica in izredno visok hišnorazredni davek bistveno znižala in da se bo ukinito pobiranje davka na poslovnih promet.

Davek za delavsko zbornico. — Osrednji urad za zavarovanje delavcev je odredil, da se povere pribitek k zavarovalnici za vse one delavce, ki so bili dne 1. septembra t. l. v službi. Na proteste stavbinskih obrtov je urad svojo odredbo v toliko spremenil, da se pribitek ne bo pobral za one delavce, ki so izstopili iz službe tekom meseca septembra in tekom meseca oktobra t. l. in sicer do 12. oktobra t. l. Na to odredbo opozarjamo zainteresirane s pristavkom, naj ne zamude pravočasno vložiti priziva, ako bi se jim pribitek drugače pobral.

Kovan drobiž. — Finančna uprava namerava v kratkem izdati kovan drobiž za 1 dinar, za 50 in 25 para. Komisija, ki izvede vsa predela, se v kratkem sestane. Najprej namerava razpisati mednarodni natečaj za modele. — Nujno bi bilo, da se izdaja kovanega drobiža čim bolj pospeši. Sedanji drobiž, ki ga državne blagajnice ne sprejemajo v zameno, čeprav je neporaben za nadaljno kroženje, ker nimajo zadostne zaloge novih novčanic, postaja vedno bolj raztrgan in umazan, da se človeku večkrat mora gubiti prijeti ga z roko. Potrebno bi pa bilo, da se, da v obtoč tudi večje število petdinarskih novčanic, ki so skoro izginile iz prometa. Ako bi imeli na razpolago zadostno število teh novčanic, bi se brez dvoma tudi drobiž manj obrabil.

Znižanje davka na poslovni promet. — Z veljavnostjo od 1. januarja 1924 se v Nemčiji zniža splošni davek na poslovni promet od 2% na 1,5%, zvišani poslovni davek pa od 15% na 10%.

Promet.

Kilometerska razdalja na progi Murska Sobota — Ljutomer — Ormož. — Na tej, dne 22. t. m. otvorjeni progi znašajo kilometerske razdalje kakor sledi:

Od ali do	Beltinci	Ivankovec	Ljutomer	M. Sobota	Ormož	Pavlovci	Veržej
Ivankovec	32	—	—	—	—	—	—
Ljutomer	14	18	—	—	—	—	—
Murska Sobota	7	38	20	—	—	—	—
Ormož	43	11	29	40	—	—	—
Pavlovci	37	5	23	43	8	—	—
Veržej	7	25	12	13	36	30	—
Zerovec	26	6	12	32	17	11	19

Za to progo veljajo vsi za ostale državne proge veljavni predpisi.

Zvišanje osebne tarife na avstrijskih železnicah. — Generalna direkcija avstrijskih državnih železnic napoveduje 80% zvišanje železniške osebne tarife, ki stopi po vsej priliki v veljavo dne 1. januarja 1925.

Železniški promet v Trstu meseca avgusta t. l. — V mesecu avgustu t. l. je došlo v Trst po železnici 933.039 meterskih stotov blaga, največ iz sledečih držav: Italija 383.804 q, Avstrija 222.161 q, Češkoslovaška 154.651 stotov, Jugoslavija 147.881 q, Nemčija 12.255 q in Ogrska

10.891 q. Po železnici je odšlo v avgustu t. l. iz Trsta 1.073.291 q blaga in sicer v Italijo 432.737 q, v Avstrijo 247.881 q, na Češkoslovaško 217.321 q, v Jugoslavijo 85.953 q, na Ogrsko 30.661 q, v Švico 30.223 q, v Nemčijo 19.457 q, na Poljsko 8093 itd. V času od meseca januarja do konca meseca avgusta t. l. se je tržaški promet napram isti dobi v letu 1923, zvišal, oziroma znižal: Italija + 35,7%, Češkoslovaška + 33,1%, Avstrija + 78,7%, Jugoslavija — 1,1%, Ogrska + 25,8%, Nemčija + 119,7% in Švica + 244,3%. — Zaostala je v prometu v Trstu edino naša država, kar kaže, da se naša luka na Sušaku razvija in da je odvzela precejšen del prometa tržaški luki.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja članstvo, da je dobil od Direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani obvestilo, da dokler direkcija ne dobi od ministrstva že zagotovljenega kabelnega materiala in nove avtomatične telefonske centrale z vsem potrebnim materialom, ne bo mogla več ugoditi prošnjam za postavitve novih telefonskih postaj. Pač pa je Direkcija pripravljena zgraditi, kjer bode tehnično mogoče, nove sporedne aparate in stanice (notranje in zunanje stranske postaje) ter bo tudi nadalje izvrševala premostitve telefonskih postaj. Gremij je interveniral pri merodajnih ministrstvih, da se čimprej postavi v Ljubljani avtomatična telefonska centrala, in je prejel od ministrstva pošte in telegrafa potom direkcije v Ljubljani obvestilo, da so avtomatične telefonske centrale potom reparacije že naročene. Kdaj pa se bo avtomatična telefonska centrala dostavila v Ljubljano, to zavisi od glavne reparacijske komisije. Ministrstvo pošte in telegrafa uvideva neobhodno potrebo sestavitve avtomatične telefonske centrale v Ljubljani in je vsled tega ukrenilo potrebne korake pri Ministrstvu zunanjih del in pri reparacijski komisiji za skorajšnjo rešitev tega vprašanja. Obstoja torej konečno ven-

dar upanje, da se bode želji vseh pridobitnih krogov ugodilo in da dobimo v Ljubljani v doglednem času moderno avtomatično telefonsko centralo.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani objavlja: Po objavi pravilnika o delovnem času v trgovskih obratih je glede nedeljskega počitka, odnosno glede odpiranja in zapiranja trgovin ob nedeljah, posebno na deželi nastalo mnogo nesporazumov, ker si mnogi trgovci niso na jasnem, kaj v tem oziru določa zakon o zaščiti delavcev. Zato objavlja Zveza nastopno pojasnilo:

Po točki 2., § 14., zakona o zaščiti delavcev sme ob nedeljah pomožno osebo delati dopoldan v vseh obratih z življenjskimi potrebščinami, kamor spadajo brez dvoma vse trgovine z življenjskimi potrebščinami, kakor tudi trafikantski obrati in obrati za prodajanje časopisov. S tem je torej tudi samoumevno povedano in dovoljeno, da smejo biti take vrste trgovine ob nedeljah celo dopoldne odprte. Katere stroke trgovine spadajo pod pojem življenjskih potrebščin sicer v zakonu ni natančno določeno in se zato postavljamo na stališče, dokler se s posebno naredbo ne bo kaj drugega odredilo, da velja ta določba za vse one trgovinske obrte — stroke, ki prodajajo predmete, ki spadajo pod zakon o pobijanju draginje.

Po točki 3., čl. 24., pa sme dovoliti minister za trgovino in industrijo sporazumno z ministrom za socialno politiko, da smejo biti obrati v občinah, ki imajo manj kot 10.000 prebivalcev, ob nedeljah največ dve uri odprti. Toda lastniki teh obratov morajo dati pomožnemu osebju primeren odmor med tednom.

To točko je razumeti tako, da velja za one trgovske obrate, ki niso že zapadeni pod točko 2. navedenega zakona in ki imajo pravico, držati svoje lokale cel dopoldan odprte.

Zlatorog terpentinovo milo,

najboljši domači izdelek, ne sme manjkati v nobeni trgovini! Vsaka gospodinja, katera je prala enkrat s tem milom, ne bo več kupila drugega mila!

Razno.

Finančni minister dr. Stojadinović je pred kratkim govoril v pododboru radikalne stranke v Beogradu o vprašanjih svojega resorata. Uvodoma je poudarjal, da je finančni položaj naše države ugoden; dinar je kolikor toliko stabiliziran, državni proračun je v ravnotežju in trgovska bilanca je že od zadnjega tromesečja leta 1923. dalje aktivna. Izkušal bo obdržati dinar na sedanjem nivoju, da bodo gospodarski krogi mogli sigurneje kalkulirati. Kar se tiče azijske, je omenil Stojadinović, da smo dosegli maksimum, katerega še morejo prenesti konzumenti. Ostala je le še mala deflacija do popolne zlate paritete, katero pa ne kaže popravljati. Glede uvozne trgovine je omenil minister, da je uradna politika uvoz enostransko favorizirala, kar ni prav, ker bi morala vlada gledati na to, da se izvoz in uvoz sporedno razvijata in da se uvoz po možnosti krije z izvozom. O zaščiti industrije z ozirom na uveljavljanje splošne carinske tarife je minister mnenja, da sedanja tarifa ne ustreza izpremenjenim prilikam. Za novo tarifo je izdelan nov načrt, katerega vlada sedaj proučava. Gre za to, da se zaščiti interese domače industrije, osobito one, ki predelava domače sirovine, ter one, ki pride v poštev za narodno obrambo, oziroma pa se moramo pri tem tudi na interese konzumentov.

Zbor gospodarskih organizacij v Novem Sadu. V nedeljo, 23. t. m. se je vršil v Novem Sadu I. kongres vojvodinskih gospodarskih, trgovskih in industrijskih organizacij. Zbora so se udeležili v velikem številu zastopniki trgovcev, industrijcev, obrtnikov in drugih gospodarskih krogov. Prisotni so bili

zastopniki trgovskih in industrijskih društev iz Novoga Sada, Subotice, Sombora, Apatina, Pančeva, Zente, Stare Kaniže, Vel. Bečkereka itd. Kongres je ob 10. in pol dopoldne otvoril predsednik novosadske Srpske trgovske banke Slepčević, naglašajoč gospodarski pomen akcije za združenje vseh gospodarskih industrijskih krogov v eno močno organizacijo za Vojvodino in Banat. Za predsednika kongresa je bil izvoljen predsednik novosadske Trgovske zbornice K. Miroslavljević. Generalni tajnik industrijskih korporacij iz Beograda Čurčin je podal izbrano poročilo o vprašanju denarja in kredita. Kongres je dalje razpravljal vsa aktualna gospodarsko-politična vprašanja, tako potrebo centralizacije vseh trgovskih in industrijskih korporacij, vprašanje o izenačenju davkov, o načelih naše carinske politike itd. Kongres je na to sprejel več resolucij ter je izvolil pripravljalni odbor, ki ima započeto akcijo za združenje vseh trgovskih in industrijskih organizacij izvršiti.

Izplačevanje pokojnin. Finančna delegacija objavlja uradno: Po čl. 95. zakona o Glavni Kontroli se mora vsaka odločba, s katero se prizna in odmeri penzija, predložiti glavni kontroli, ki se sme pritožiti na državni svet, kolikor misli, da je bila država z odločbo materialno oškodovana. V bistvu enako se glasi čl. 156. novega uradniškega zakona v besedilu, kakor ga je dobil ta člen s čl. 28. zak. o pror. dvanajstih let za januar-marč 1924. — Iz teh določb sklepa praksa naših centralnih organov, da je odločba o pravicah in količini penzije še le tedaj izvršna, z drugimi besedami, da se z izplačevanjem penzije ne sme pričeti, dokler ni gotovo, da se G. K. ni pritožila, in da do tega tre-

nutka sme umirovljenec dobivati k večjemu predjem (akontacijo) na penzijo. Da prizadetim ni bilo treba predolgo čakati, so si s predjumi dosedaj kolikor mogoče pomagala tudi oblastva v Sloveniji. Finančno ministrstvo pa je, sklicujo se na čl. 131. zakona o državnem računovodstvu, z odlokom DR br. 171.901 ex 1924 finančni delegaciji izrečno zabranilo izplačevanje vseh takih akontacij, ako jih ni odobril gospod finančni minister sam, in zapretilo fin. delegatu in vsem njegovim organom, ki bi se ne ravnali po tej odredbi, da uveljavi napram njim najstrožjo materialno odgovornost. Z ozirom na to je finančni delegat odredil, da se bodo odlej na novo odmerjeni pokojninski prejemki izplačevali samo tedaj, ako je izkazano, da soglašajo Glavna Kontrola ali da je gospod finančni minister dovolil predjem. Predlog za predjem stavi finančnemu ministrstvu, generalni direkciji državnega računovodstva ono oblastvo, ki je poklicano odmeriti penzijo, t. j. ali resortno ministrstvo ali pa njegov organ v pokrajini.

Pričetek pogajanj med našo državo in Grčijo. Iz verodostojnega vira se doznavajo, da so se pričela med Jugoslavijo in Grčijo pogajanja za sklenitev prijateljske pogodbe. Obe državi se bosta obvezali, da se bosta v slučaju sovražnega napada medsebojno podpirali.

Potni listi v Angliji. Angleški zunanji minister je odredil, da ohranijo veljavnost za pet let potni listi za inozemstvo, ki bodo izdani od 1. decembra dalje angleškim podanikom.

Južna železnica in Avstrija. — Avstrija bo po vsej priliki prevzela progo južne železnice v upravo zveznih železnic dne 1. januarja 1925 in ob tej priliki opravila lomljene tarife, ki se sedaj računavajo za blago, ki se odpremlja po progah južne železnice in zveznih železnic. — Skrajni čas bi bil, da bi tudi naša vlada vendar enkrat odpravila neupravičeno lomljenje železniških tarif in ugodila nujnim, ponovno izraženim željam naših gospodarskih krogov.

Angleška vlada razveljavila trgovinsko pogodbo s Rusijo. Spomenico britanske vlade na naslov sovjetske Rusije je objavil danes Foreign Office. Spomenica odgovarja na sovjetsko noto z dne 25. oktobra in se tiče predvsem pisma Zinovjeva. Britanska spomenica izjavlja, da poseduje britanska vlada važne podatke, ki ne dopuščajo nikakih dvomov glede avtentičnosti pisma Zinovjeva. To pismo, pravi britanska spomenica, nudi lep primer za revolucionarno propagando, ki jo širi tretja internacionala s popolno vednostjo sovjetske vlade in sporazumno z njo. Ta sistem se nikakor ne sklada s svečanimi obveznostmi, ki jih je prevzela sovjetska vlada. Spomenica opozarja sovjetske, naj dobro pretehtajo posledice, ki bi jih porodilo omalovaževanje izjav britanske vlade. Danes zvečer je bilo objavljeno tudi pismo, ki ga je poslal svetnik Foreign Office-a Gregory sovjetskemu zastopniku Rakowskiemu glede sovjetske note z dne 27. oktobra, ki je trdila, da je pismo Zinovjeva falsifikat. Gregory pravi, da se je sedanji zunanji minister Chamberlain odločil, da se imenovana nota ne sprejme. List »Times« pravi: Odgovori Foreign Office-a pomenijo prvič, da je angleško-ruska pogodba razveljavljena, drugič, da priznanje sovjetske Rusije de jure, ki ga je izvedla laburistična vlada, se ne preklicuje, tretjič, da se boljše-vikom ne bo posrečilo tako hitro skombinirati nova politična-trgovinska pogajanja v svrhu revolucionarne propagande.

Novo slikanje za otroke. Knjigarna V. Weigl v Mariboru založi več vrst knjig s slikami za otroke; izmed teh sta ravnokar izlele dve za preslikati in dve s pesmicami. Pesmi so sestavljene od znane pisateljice Ljudmile Poljančeve. Ker so knjige zelo lepo izdelane in izredno nizke cene, bode povpraševanje po teh gotovo veliko. Zahtevajte po vseh knjigarnah te knjižice, ki bodo gotovo v veselje našim malčkom za Miklavža in Božič. Opozarjamo obenem na današnji oglaš.

Francoska zbornica odobrila posejilo v znesku 100 milijonov dolarjev. Finančni minister Clementel je pojasnil danes zbornici, pod katerimi pogoji se je dogovorila francoska vlada z Zedinjenimi

državami, da najme posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev. Posojilo se bo najelo v prvi vrsti v svrhu zaštite lastne valute. Zbornica je z 535 glasovi proti 29 odobrila zakonski načrt, ki se tiče posojila 100 milijonov dolarjev.

Mednarodni semenj v Pragi. Za prški vzorčni semenj, ki se bo vršil od 22. do 29. marca 1925 se dobijo prijavnice in ceniki za prostore v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Adresar za Slovenijo, najnovejša izdaja se dobi pri knjigarni »Sava« v Kranju proti predplačilu za Din 100.— ali po povzetju, kateremu se priračuni še poština.

Ljubljanska borza.

24. novembra.

Blago: Deske, 18 mm, I., II., III., fco Ljubljana den. 580; deske, 18 mm in 20 mm, III. vrsta, fco Ljubljana den. 500; hrastovi plohi, I. in II. vrsta, 3.95 m, 4 m in 5.25 m dolžine, 100/75 mm, fco meja bl. 1430; bukova drva, 1m dolž., napolsuha, fco naklad. post. 5 vag., den. 25, bl. 28, zaklj. 25; oglje Ia, vilano, fco meja den. 115. Pšenica domača fco Ljubljana, den. 400; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 440; koruza nova, fco Postojna trans., gar. den. 230; koruza umetno sušena, fco Podroščica trans. bl. 282.50; oves bački, par. Ljubljana bl. 340; laneno seme, fco Ljubljana den. 685, bl. 570; otrobi, srednje debeli, fco Ljubljana bl. 235; pšenična moka št. 2, par. Postojna trans., 1/2 kasa bl. 585; ajda domača, črna, fco Ljubljana den. 270; ajda domača, siva, fco Ljubljana den. 250. Fižol: ribničan orig., fco Ljubljana den. 435; ribničan, očiščen, b/n, fco Postojna trans. bl. 530; prepeličar, orig. fco Ljubljana den. 495; prepeličar, očiščen, b/n, fco Postojna trans., 1 vag., den. 575, bl. 590, zaklj. 590; mandolon, očiščen, orig., fco Ljubljana den. 390; mandolon, očiščen, b/n, fco Postojna trans., 1 vag., den. 490, bl. 500, zaklj. 500; rjavi, orig., fco Ljubljana den. 410. Slive suhe, v zabojih, fco meja, 70/75 kom. bl. 1525; slive suhe, v zabojih, fco meja, 80/85 kom. bl. 1500.

Vrednote: 7% invest. pos. iz l. 1921 bl. 65.50; Lot. 2% drž. renta za vojno škodo den. 114; Celj. pos. den. 210, bl. 220; Ljublj. kred. banka den. 220; Merkant. banka den. 125, bl. 125.50, zaklj. 125.50; Prv. hrv. šted. den. 915; Stroj. tov. in liv. den. 130, bl. 150; Zdr. pap. Vevče bl. 120; »Split«, an. dr. za cement Portland den. 1380, bl. 1425; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb bl. 62.50; 4% kom. zad. Kranj. dej. banke bl. 90.

TRBOVELJSKI PREMOG, DRVA, KOKS, ANGLEŠKI PREMOG, ŠLEZIJSKE BRIKETE dobavlja

„ILIRIJA“, Ljubljana
KRALJA PETRA TRG 8. Telef. 220.
Plaćilo tudi na obroke!

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo (21. novembra). Na svinjski sejem se je prišlo 239 svinj in 1 koza; cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 7—9 tednov stari, komad 112.50—150 Din; 3—4 mesece stari 300—400; 5—7 mesecev 500 do 700; 8—10 mesecev 750—900; 1 leto 1125—1350; 1 kg žive teže 15—17.50, mrtve 20—23.75 Din.

Mariborski tržni dan (22. novembra). Ta tržni dan je bil vsled slabega vremena slabo preskrbljen, edino svinjine je bilo precej na trgu, kajti slaninariji so pripeljali 48 voz v mesto ter so prodajali meso po 25 do 40, slanino po 30—35 in drob po 18—20 Din, domači mesarji pa govedino po 23—25, teletino 27—30, svinjino 30 in jagnjetino po 20 dinarjev za kilogr. Tudi murske ribe in ščuke so bile na prodaj in so se prodajale po 45 Din za kg. Divji zajci so stali 60—75 Din komad; domačih zajcev ni bilo. — Perutnine je bilo tudi samo okoli 300 komadov in sicer kokoši po 20—60, race 50—80, gosi 100 do 120 in purani 125—140 Din komad. — Krompirja, selenjave, sadja in drugih živil je bilo pičlo, ker kmetje so pripeljali samo 15 voz na trg. Cene so bile krompirju 10—15.50 Din za merik (7 in pol kg), solati 0.50 do 1.50,

glavnemu zelju 1.50—5 Din komad, čebuli 3—5 Din venec, kislemu zelju 4, kisli repi 2, jabolkam 2—5, hruškam 4—12, grozdju 12—20, surovemu maslu 40 Din za kg, bučnemu olju 32—33 Din za liter, jajcam 2—2.50, limonam 1.25 do 1.75 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo, 19. novembra so kmetje pripeljali 12 vozov sena, 4 vozove otave in 2 voza slame, v soboto, 22 t. m. pa 16 vozov otave in 3 vozove slame ter so prodajali seno po 62.50 do 85, otavo po 75 in slamo po 62.50 Din za 100 kg. Ker je paša prenehala, vozijo kmetje seno bolj po čisto na trg.

Dunajski goveji sejm (20. t. m.). — Dogon 598 komadov: od tega 188 iz Jugoslavije. Za 1 kg žive teže notirajo v tisočih ak: voli po kakovosti 11.5—24, bik 13.5—19, krave 9.5—20, slaba živina 7.5—11.

Umetna gnojila notirajo: Tomaževa žlindra 140 Din, kalijeva sol 160 Din, kostna moka razklejena 210 Din, rudniški superfosfat 120 Din.

Cene na tržaškem trgu (oddaja na debelo). Sočivje in sadje, za 100 kg: Cesen 650—750 lir, rdeča pesa 50—100, korenje 45—80, kislo zelje 80—150, čebula 40—100, fižol 235, fige suhe 20—240, salata 60—250, limone 100 komadov 560, jabolka 70—260, orehi 400, krompir 55 do 70, hruške 60—260, suhe hruške 650, paradižniki 200, kostanj 110—140, radič 50—400, radič rdeči 450—500, špinata 120—230, repa 20—25, pomaranče 10 kom. 10—20 lir.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave pleskarskega materiala (krede, voska itd.). — Dne 15. decembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 250.000 kg prešanega sena in 130 tisoč kilogramov prešane slame. — Dne 18. decembra t. l. pri Komandi mesta v Slovenski Bistrici glede dobave 50.000 kilogramov prešanega sena. — Dne 15. decembra t. l. pri direkciji pošte in tele-

grafa v Ljubljani glede dobave stružnice za brzo struženje kovin; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave kovin; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave 10.000 kilogramov kompozicije za lokomotive; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave dveh turbo-ventilatorjev ter glede dobave 30.000 kg papirja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. decembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave svinjske masti, moke »ničlarice«, koruzne moke, makaron, rezancev, riža, ješprenjčka, olja, fižola, kisa itd. — Dne 9. decembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 310.000 kg pšenične moke (tipa 80%). — Dne 15. in 16. decembra t. l. pri Ekonomskem odelenju Generalne direkcije državnih železnic v Beogradu glede dobave pragov in specialnega hrastovega lesa (splošni in specialni pogoji so na vpogled vsako dopoldne pri Ekonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani). — Dne 16. decembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 640.000 kg ovsa; pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 150.000 kg bukovega oglja; pri ravnateljstvu drž. železnic v Sarajevu glede dobave sit iz železne pločevine za dimnike. — Dne 17. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 6000 kg ležiščne volne (po vzorcu) ter glede dobave 20.000 komadov hrastovih pragov.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 15. decembra t. l. pri Intendantem slagalistu mornarice v Tivtu glede dobave 385 raznih petrolejskih svetilk. — Dne 18. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 550 ton plinskega premoga; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za mašenje. — Dne 19. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih lakov, razne krede in koločnice.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

LJUBLJANA
SIMON GREGORČEVA ULICA 13
Telefon št. 552
se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.
Lastna knjigovodstva.
Izvršitev točna in solidna!

JUGOEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Polc & dr.

Import **LJUBLJANA** Export
Vegova ulica 8

TRGOVINA

Specijalizirana, helenizirana, materijalna blagovna, delovna, poljska, pridelni, lesna in lesnata izdelki na debelo in drobno

Najcenejše nove in rabljene PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravilo pisalnih, računalnih, razmnoževalnih in kopirnih strojev **Ludovik Baraga, Ljubljana**

Šelenburgova ul. 6./I. nadst. Pisarniška oprema vedno v zalogi.
Barvni trakovi, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine.

Kontakt in izdelatelj: »Merkur«, trgovsko-industrijska d. d., Ljubljana. — Odgovorni urednik F. JERAS.

Tisk »Merkur«, trgovsko-industrijska d. d.

Najboljši
šivalni stroj
je edino le

**Josip
Petelinc-a**

znanka
Grizner in Adler
za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opravah
blizu Praškega
Ljubljana
Telef. 913. Na voljo in malo. Posk v vsaki
hranilnici. Večletna garancija. Popravila in
na razpolago

Veletgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudniške vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Teodor Korn

Ljubljana, Poljanska cesta št. 3
Krovec, stavbeni, galanterijski in
okrasni klepar. Instalacije vodo-
vodov

Popravljanje strojev. - Kopalnice in
klosetne naprave.
Izdelovanje posod in pločevine za širši,
barvo, lak in med vsake velikosti, kakor
tudi posod (akale) za komerve

Priporoča se:

tovarna perila
„**TRIGLAV**“

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8
Nasproti hotela „ŠTRUKELI“

Priložnost
nakupa

Priložnost
nakupa

! Na drobno in debelo !

Vsled pomanjkanja pro-
storov razprodam pismen
papir v mapah in kasetah
kakor tudi druga razna Mi-
klavževa in božična da-
rila, po izdatno znižani cenii.
Oglejte si izložbe in cene!

S spoštovanjem

VILKO WEIXL
veletgovina, Maribor

Tvornica „SVETLIN“

priporoča svoje prvovrsta kemične izdelke, kakor

„**SVETLIN**“ in „**MARICA**“ krema za čevlje

„**SVETLIN**“ vazelinska mast za uanje

„**SVETLIN**“ voščilo in, belo in rumeno

Pisarna in zaloga: **LJUBLJANA**, Vegova ulica št. 2